

El llenguatge

En tenim

La inexistència, en castellà, d'un pronom feble de valor partítiu, equivalent al que posseeixen altres llengües, i que en català — i en francès — revesteix la forma bàsica en, l'obliga a recórrer a altres procediments per a la representació pronominal dels complements directes indeterminats, de la qual representació hom sol tenir especial necessitat per tal d'evitar la inconvenient repetició d'un grup nominal, tal com s'esdevé sovint, per exemple, en les respostes: Tens notícies seves? — No, no en tinc. Ja has agafat les entrades que et vaig encarregar? — Encara no en despatxen. El castellà, doncs, no posseint aquest pronom partítiu, algunes vegades prescindeix simplement de qualsevol mena de representació pronominal i tracta, per tant, un verb transitiu com si fos intransitiu, i en d'altres recorre als pronoms acusatius de tercera persona, als quals ve a conferir valor partítiu: «No tengo», com a resposta a qui demana que li donin alguna cosa és un exemple del primer cas, i «Los hay más baratos» en casos en què en català diríem N'hi ha de més barats és un exemple del segon cas.

Es ovident, per consegüent, que si un escriptor afirma, tal com hem llegit en unes declaracions recents, La noveHa psicològica és molt interessant però jo no «la» faig, és perquè ha traduït literalment la construcció del castellà «La novela psicológica es muy interesante pero yo no la hago», en què la manca del pronom partítiu ha estat suplida amb la forma de l'acusatiu de tercera persona, «la». La construcció pròpia del català, en aquests casos, s'ha de resoldre amb la partícula en: ...és molt interessant però jo no en faig. Anàlogament: M'agraden molt els rovellons però no en menjo mai (i no «però no els menjo mai»).

Cal notar que, encara que els grups dels exemples indicats la noveHa psicològica i els rovellons siguin ben determinats, tal com mostren clarament els articles definits que els precedeixen, en la segona frase en què han d'ésser designats només en resta la idea de la seva natura però no el seu caràcter determinat, com veiem ben clarament si hi repetim la designació nominal: ...no faig noveHa psicològica, ...no menjo mai rovellons. Per això, en tots dos casos, la representació pronominal — és a dir, la substitució per mitjà d'un pronom de la designació nominal — s'ha de fer per mitjà del pronom partítiu en.

Albert Jané